

Kultúrák találkozása

Témahét | 2011. március 21-25.

Határidők

Jelentkezés témára:	március 4-9. (7:30 és 14:00 között)
Előkészületek:	március 10-20.
Témák kidolgozása:	március 21-23.
Az elkészült művek bemutatása:	március 25.

Jelentkezés témára

A jelentkezés két lépésben történik.

1. lépés / központi adminisztráció /
Erben Péternél (79-es szertár), 7:30 és 14:00 között

2. lépés / találkozás a témavezetővel /
A választott téma témavezetőjénél.

A témaválasztáshoz mindkét lépés kötelező.

Témák

Berzsenyis szellemjáték, avagy „berzsenyis szellem” játék

Budapesti olimpia

„Dwa bratanki”, avagy lengyel, magyar két jó barát
Elődeink emlékezete Dél-Lengyelországban

Festmények és jelenségek

Globesitas = globalizáció + obesitas

How to be an Alien – in Hungary?
Milyen Magyarországon külföldinek lenni?

Nincs ingyenebéd?

Önkéntesség – Öröm és haszon
Önkéntesség itthon és külföldön

Stoppolnék. Rendben van? – STOP!
Kulturális különbségek a testbeszédben

Számrendszerek

Tudomány – áltudomány

Vegyes házasság

Zene a periférián

Berzsenyis szellemjáték

Ennek az iskolának van szelleme, ami nem a hely szelleme, hisz az iskola elég sok helyen lakott már. Te nem ismered? Vagy igen, de ismeresz olyat, aki nem? Nosza, találd ki, hogy lehet megtanítani neki, milyen is a berzsenyis szellem. De ne egyedül, az nem vall berzsenyis szellemre! De hisz tudod!

Szellemes berzsenyisek játéka azok számára, akik kedvelik a játékos „berzsenyis szellem”-et

Készítsünk társasjátékot, amiben a „berzsenyis szellem” színeváltozásait követjük nyomon.

Lehet pl. időbeli változásokra, érdeklődésbeli változatokra (pl. tagozatok) vagy tevékenységi formák egymás mellett való megjelenésére (pl. tanulás, szabadidős programok, táborok, stb.) felfűzni a játékot.

Meggondolandók:

Milyen megjelenései vannak/voltak a „berzsenyis szellem”-nek?

Milyen ismert vagy kevésbé ismert társasjáték mintájára lehetne a játékot elkészíteni?

Kinek a számára készül a játék? (néhány fős csoport, egy-egy osztály, egész iskola)

Tevékenységek

ötletgyűjtés
játékszabályok kitalálása
a játék elkészítése
(tábla, bábuk, szabálykönyv, segédeszközök,...)

Témavezető:

Izsa Éva, Gál Györgyné

Csoportlétszám: 8-12 fő

Budapesti olimpia

Ugyan, ne viccelj! Budapesten Olimpia? Hogy bírná azt ki a magyar gazdaság? Aztán meg mire jó? Teleszórják az országot stadionokkal meg sportpályákkal, egy csomó szállodával? Aztán ki fogja használni? Kidobott pénz? Vagy mégsem?

Lehetséges? Ha igen, mikor? Mivel járna?

Az elmúlt években rengeteget olvashattunk erről a magyar sajtóban, de mostanság nem kerül terítékre. Pedig idén szeptemberig kell benyújtani a pályázatokat az eredetileg céldátumként szereplő 2020-as olimpia megrendezésére.

Lesz-e magyar pályázat?

Időbeosztás:

A Budapesti Olimpiai Mozgalom (BOM) terveinek, és a témában íródott cikkeknek az átnézése.

Pályázat menete, törvényi keretek, szabályozások átnézése.

Kutatási területek kijelölése, interjúk szervezése.

Dokumentumok alapos vizsgálata, interjúkészítés.

Produktum előállítás.

Tevékenységek

tájékozódás
kutatás
interjú
oknyomozás
gazdasági elemzés
produktum előállítása és bemutatása

Témavezető:

Mahler Attila

Csoportlétszám: 6-10 fő

Dwa bratanki

Lábnyomok
Dél-Lengyelországban.
Igen, eleink hagyták ott.
Sóbánya, népdal, egyetem,
menedékhely, vár. Ahova
nézünk, mindenütt azt látjuk,
nagyon szoros volt a két
ország, a két kultúra, a
lengyel és a magyar
kapcsolata. Találjátok meg a
nyomokat, tegyétek fel a
térképre, mutassátok meg
másoknak is!

A szólás és az érzelem őrzi a két nép
hagyományos és kölcsönös baráti
érzéseit. Tények és nyomok is vannak,
vagy csak a szavak? Vannak.

Vajon hányan hallottak arról, hogy IV.
Béla lánya, Kinga egy erdélyi
sóbányába ejtette a gyűrűjét, de
lengyel földön lelt rá, egyúttal
megtalálva Közép-Európa egyik
leghíresebb sóbányáját?

Kik ismerik azt a tényt, hogy Európa
egyik híres egyetemét I. (Nagy) Lajos
lánya, Hedvig (Jadwiga) alapította
Krakkóban, s a magyar diákok által
igen kedvelt hely volt évszázadokig?

Emlékszünk még kilencedik után is,
hogy Balassi Bálint többször is itt
talált menedéket?

Tudunk-e arról, milyen sors várt Bem
apóra szülővárosában, Tarnóuban –
még halála után is? Vagy arról, hogy
Nedec vára (nem ismerős a Mikszáthot
olvasóknak?) vára még a két
világháború között is magyar kézen
volt, pedig már nem is volt lengyel-
magyar közös határ? És egyáltalán
eszünkbe jut-e, hogy a Kiskacsa
fürdik... kezdetű népdal is e határhoz
köthető?

Tevékenységek

kutatási terv készítése
anyaggyűjtés
(könyvtárban és a
Lengyel Kulturális Intézetben)
az anyag összeállítása
térkép és / vagy beszámoló
készítése

Témavezető:

Csimár Csaba,
Tischlerné Szabó Csilla

Csoportlétszám: 5-6 fő

Festmények és jelenségek

Festészet és kémia? Hát persze! Olaj, tempera, valami bogyo kivonata meg a többi. Az a kérdés, mivel festhet a mester!

Neeeeem! Az a kérdés: mit fest meg a mester? Tojássütő asszonyt ábrázol a kép. És mi történik a serpenyőben?

Lipidek és fehérjék találkozása és reakciójuk hő hatására. Na, ilyet keress még! És amit találtál, mutasd meg és magyarázd el a többieknek! Forr a bor, világra jön a baba, kel a kenyér, fejlődik a pocakban a kicsi, de Holofernest le is fejezik. Születik, működik, meghal a világ. A festményeken is.

Olyan festményreprodukciókat kell keresni és találni, amelyeken kémiai, biológiai, stb. jelenségeket lehet megfigyelni.

A jelenség ábrázolása lehet a kép fő tárgya, de lehet a kép egy mellékes részlete is.

Fogalmazzunk meg a festmények alapján a jelenségekkel kapcsolatos kérdéseket, és keressük ezek ismeretterjesztő szintű magyarázatait.

Időbeosztás

Témahét előtt:
ötletelés-keresgélés képtárakban

3 nap alatt:

1. saját képgyűjtemény összeállítás
2. jelenségek, címszavak meghatározása
3. jelenségértelmezés leírása

Tevékenységek

kiállítás, képtár és/vagy múzeumlátogatás
képek válogatása
kérdések megfogalmazása és megoldása
ábrák és bemutató anyag készítése
az érdeklődőknek a bemutató megtartása

Témavezető:

Siegler Gábor

Csoportlétszám: 6-10 fő

Globesitas

Húsz évvel ezelőtt nagyon nehezen kaptam magamnak ruhát Budapesten, rám minden kicsi volt, ami tetszett, abból nem volt méret, ami jó volt, azt semmi pénzért nem vettem volna föl. Ma egy normál ruhaboltban egyszerűen kapok ruhát, divatosat, nekem tetszőt s nem is kell a legnagyobbat vennem. Az elmúlt húsz évben kicsit testesebb lettem. Mi történt?

Globesitas = globalizáció + obesitas

A kóros kövérség világszerte népbetegség. S ahova beteszi a lábát a globális gazdaság (élelmiszerláncok, gyárak, mekiségy), ott azonnal megjelenik. Miért?

Kereshetnénk az okokat mozgásszegény életmódban, - táplálkozási szokások (nemzeti sajátosságok, jellemzők keresése) lelki okokban és ki lehet térni az állapot / betegség következményeire.

Tevékenységek

szakirodalmi feltárás
videokészítés
plakátkészítés
ismeretterjesztő előadás
vázlatának készítése:
milyennek látjátok ezt a problémát

Témavezető:

Sándor Erika

Csoportlétszám: 5-7 fő

How to be an Alien?

Ismerd meg tenmagunk, de a legeredetibb szemüvegeden keresztül! Mikesnek könnyű volt! Ő alien volt Angliában, úgy írta meg könyvét. Légy Mikesebb Mikesnél! Írd meg, te milyennek látod belülről magunkat, mintha kívülről látnál. Ehhez nem csak angolul kell tudni! Ehhez ismerni és kritizálni kell magunkat, azaz humor és önismeret bizarr keveréke kell ide!

How to be an Alien – in Hungary?

Avagy: Milyen Magyarországon külföldinek lenni?

Hasznos és szórakoztató (vagy inkább fordítva) tanácsok gyűjteménye Magyarországon élni vágyó külföldiek számára

Mi minden jellemző ránk, magyarokra? Hogyan élünk? Mire érdemes figyelnie az ide tévedő, „ártatlan” külföldinek, ha be akar illeszkedni, vagy legalábbis nem nagyon akar kilógni közülünk? Mit lesz nehéz megszoknia? Amolyan „DOs and DON'Ts” jegyzék készítése.

Különböző témák vizsgálhatók: étkezési szokások, viselkedési etikett társaságban, ünnepek megülése, közlekedés, stb... Lehet „szakosodni”. A minta, melyet el kell olvasni a csoportból legalább két embernek: George Mikes: How to be an Alien? c. írása.

Felhasználhatók ezen kívül Magyarországon megjelenő, külföldieknek szóló sajtótermékek, továbbá érdemes interjúkat készíteni olyan emberekkel, akik hosszabb-rövidebb ideig éltek külföldön, esetleg Magyarországon élő külföldiekkel.

Tevékenységek

a mű olvasása, esetleg fordításban; ötletek kidolgozása; ismerősök, rokonok, barátok kikérdezése; a kapott és szerzett ötletek ötletes nyelvi formába öltöztetése; bemutató készítése

Témavezető:

Meskó Krisztina

Csoportlétszám: 10-12 fő

Nincs ingyenebéd?

Linus Torvalds,
Richard Stallman,
Jimmy Wales.

Ismered őket?

Linux, GNU, FSF.

Tudod, hogy mit jelentenek?

Szabad szoftverek, ingyenes szoftverek, nyílt forráskódú szoftverek, közösségi fejlesztések.

Mit jelentenek ezek a kifejezések?

Hogyan lehet valami ingyenes egy profitorientált gazdaságban?
Ami ingyenes, az nem is igazán jó?
Hol használhatók szabad szoftverek, mit nyerhetünk használatukkal?

Mit tanulhatunk a szabad szoftverek sikeréből? Alkalmazható ez a tudás az informatikán túl?

Lehetséges kérdések:

Milyen célokra léteznek jól használható szabad szoftverek?
Kik készítik, terjesztik, oktatnak ilyen szoftvereket?

Elmélkedés a társadalmi vonatkozásokról. A szabadság extrém példáinak elemzése (wikileaks, pirate bay,...).

Lehetséges produktumok:

Előadás, amiben szabad szoftvereket mutatunk be működés közben.

Előadás, amiben áttekintjük a fent felvetett kérdéseket, tisztázzuk az alapfogalmakat.

Interjú a szabad szoftverek magyarországi, esetleg nemzetközi "apostolaival".

Tevékenységek

szabad szoftverek megismerése
interjú készítés
az összegyűjtött ismeretek bemutatóvá alakítása és előadása

Témavezető:
Erben Péter

Csoportlétszám: 12-15 fő

Önkéntesség

Végeztél, végzel, vagy esetleg végeznél önkéntes munkát, ismersz olyat, aki végzett már? Nem végtél, de érdekelne? Meg akarod ismerni és ismertetni a lehetőségeket? Beszámolnál tapasztalataidról? Megosztanád élményeidet és ötleteidet? Szeretnéd terjeszteni az önkéntesség gondolatát a Berzsenyiben? Íme, egy projekt, melyben mindezt megteheted.

Önkéntesség – Öröm és haszon

Önkéntesség itthon és külföldön

Az önkéntességről szóló projekt lényege, hogy megtudjuk és továbbadjuk miért is fontos az önkéntesség, felmérjük a berzsenyis diákok hozzáállását az önkéntességhez, összegyűjtsük a lehetőségeket, bemutassunk jól működő szervezeteket és azok munkáját, felhívjuk az önkéntesség fontosságára a diákok figyelmét, feltérképezzük néhány európai ország fiataljainak tapasztalatait az önkéntességgel kapcsolatban, megismertessük a 2011-es európai és

magyarországi aktualitásokkal a gimnázium diákjait.

Tevékenységek

kérdőívek készítése és feldolgozása a Berzsenyiben; adatgyűjtés arról, hol is tart ma Magyarországon az önkéntesség; külföldi diákok, ismerősök tapasztalatainak összegyűjtése; interjú készítése diákokkal, felnőttekkel, önkéntes szervezetek munkatársaival; híres vagy kevésbé híres, de mindenképpen példaértékű személy vagy szervezet felkutatása és bemutatása; iskolai plakát és hirdetőfal készítése, összeállítása; folyamat dokumentálása; bemutató készítése

Témavezető:

Utassy Katalin, Horváth Zoltán

Csoportlétszám: 10-12 fő

Stoppolnék. Rendben van?

Jó-jó, a nyelvet már nagyszerűen megtanultad. Hiszed te! De ez semmi. Ha kém lennél, tökéletes kiejtéssel is le lehetne buktatni százféle módon. Az egyik, hogy nem azt a testbeszédet beszéled, mint a célországiai. Hosszan bámul egy csinos nő New Yorkban. Azt hiszed, ki akar kezdeni veled? Nem. Tudod mitért bámul? Nem? Tudd meg most! Hogy ha odakerülsz, tudd, mit mondasz, ha bámulsz!

Stoppolnék. Rendben van? – STOP!
Kulturális különbségek a testbeszédben

„Képzeld el a következő jelenetet. Ingatlanvásárlási céllal járkalunk egy házban, s egy fürdőző meztelen nőre találjuk rányitni a fürdőszobaajtót. Vajon hogyan viselkedik a meglepett nő? Ha angol vagy amerikai, akkor egyik kezét a melle elé kapja, a másikat az öle elé, de ha svéd, csak az ölét takarja el. A muzulmán nő az arcát fogja elfedni, a szumátrai a térdét, a szamoai pedig csak a köldökét. ... Vajon mennyire ismerjük a testbeszédben megnyilvánuló

kulturális különbségeket?”

Járjatok utána, hogy a különböző kultúrákban mi mindent fejezhetnek ki egyes mozdulatok, kézjelzések! Tegyétek próbára magatokat, társaitokat, készségek külföldi turistákat!

Lehetséges produktum:
Fotókkal illusztrált prezentáció.
Előbbihez kapcsolódóan interaktív bemutató (pl. kérdőív, rejtvény, játék a közönség bevonásával)

Tevékenységek

Barbara Pease – Allan Pease:
A testbeszéd enciklopédiája vonatkozó fejezetének olvasása;
tájékozódás idegen nyelvű, kapcsolódó internetes oldalakon;
közvélemény-kutatás turisták körében;
fényképek készítése

Témavezető:

Dibusz Anikó

Csoportlétszám: 4-6 fő

Számrendszerek

" Hetedhét országon is túl él
egy tucat hétfejű sárkány,
akik a nap
minden órájának mind a
hatvan percében ..."

Számrendszerek kialakulása.
Különböző kultúrák számrendszerei.
Számrendszerekre utaló nyelvi és
irodalmi jelek.

Mi lehetett az oka a különböző
számrendszerek kialakulásának,
hogyan lehetett számolni velük?

Különböző nyelvekben,
néphagyományokban, irodalmi
művekben számtalan utalás található
a régen használt számrendszerekre.
Ma milyen számrendszerekkel
találkozunk, hol használunk tízestől
eltérő számrendszert?

Tevékenységek

kutató munka;
számrendszerekre utaló jelek
keresése különböző
nyelvekben, irodalmi
művekben, filmekben;
eredmények bemutatása
(színes tablón, vagy
számítógépes prezentáción,
vagy filmen...)

Témavezető:
Nemecskó István

Csoportlétszám: 4-8 fő

Tudomány – áltudomány

Hallották már, hogy ha a nyitott pezsgősüveg szájába kanalat lógatunk, a benne lévő pezsgő friss marad? Hogy a gyümölcsfát nem támadja meg gombabetegség, ha a törzsét hétszer körültekerjük rézdróttal?

És ha hallották, elhitték?

Olyanok jelentkezését várják a csoportvezetők, akik hisznek abban, hogy a világ megismerhető és leírható a tudomány eredményeinek segítségével. Pontosabban, ha megfelelő kritikával fogadjuk a kísérletek eredményét, akkor közelebb kerülhetünk e célhoz. Természetesen azok jelentkezését is várjuk, akik úgy gondolják, a tudomány esélytelen arra, hogy általa a világban történetek megérthetők legyenek, valami új, eddig elnyomott tevékenység kell.

Azért az legyen kritériuma a jelentkezésnek, hogy az illető elhiszi, hogy megfelelő tudás birtokában jobb döntések hozhatók mindennapi életünkben, hogy a tudás segít abban, hogy megértsük, hogy hol, mivel

akarnak becsapni, megetetni. Miután kritikával óhajtunk közelíteni a tudománytalan "tudományos" írásokhoz, jó ha a jelentkező konyít valamit a fizikához.

Tevékenységek

(melyekből a csoport választ)

Témaindító beszélgetés Vassy Zoltánnal, egy szkeptikus fizikussal.

Az újságok, televíziós csatornák, internet szemlézése, az áltudományos írások, riportok, reklámok gyűjtése, elemzése.

Kutatómunka

parajelenségekről.

Kérdőív összeállítása, kitöltetése, értékelés.

Kísérlettervezés egy jelenség vizsgálatára, a kísérlet elvégzése, kiértékelése.

Az eredmények bemutatása.

Témavezető:

Lendvai Dorottya,
Gyenes Gábor

Csoportlétszám: 6-8 fő

Vegyes házasság

Jó, ezt értem. Apukád magyar, anyukád lengyel. De hogy ismerkedtek meg? Miért itt laktok és nem Lengyelországban? És akkor a papád miért tud lengyelül? Milyen nyelven szólaltál meg először? És milyen nyelven beszélgettek a vacsoránál? És te most lengyel vagy vagy magyar? Van még kérdésed? Tedd fel! Vagy másképp járj utána a válaszoknak.

Hogyan, miért köt valaki házasságot és telepedik le egy új hazában?

Egyre gyakoribb, hogy egy házaspár két tagja eltérő nemzet, kultúra, szokásrend, vallási hagyomány hordozója. Így nem könnyű összezsizsolódn.

Ki honnét érkezik? Milyen nehézségei vannak a beilleszkedésben nyelvileg, szokásokban, étkezésben stb.? Milyen nyelven kommunikálnak otthon a házastársukkal, gyerekükkel? Hogyan látnak "ők" minket?

Tevékenységek

gyűjtőmunka statisztikai adatokból, újságcikkekből, szakirodalomból; ezek alapján tanulmány készítése; riport(ok) készítése (oral history)

Témavezető:

dr. Juhászné Székely Judit

Csoportlétszám: 5-6 fő

Zene a periférián

Egy kamarazenekarra hangszerelt fűgában egyszer csak megszólal a régi Iskolatévé zenéje. Jazz-zenekarok magyar népdalokat dolgoznak fel, kortárs komolyzenei kompozíciókban basszusgitárt és papírzacskót írnak be a partitúrába. Lehet ezt? Szabad ezt? Ki mondja meg, ha igen, vagy ha nem? Mi az, hogy "komoly", mi az, hogy "könnyű" zene? Mit fogad be a gyomrunk? Meddig tágíthatóak a műfaji határok, milyen irányokban?

ELP, Frank Zappa, King Crimson, Vedres Csaba, After Crying - néhány külföldi és magyar előadó neve azok közül, akik addig feszítik a zenei műfaji kereteket, míg saját munkájuk beskatulyázhatatlan nem lesz. A rengeteg előny mellett hátrányai is vannak ennek a folyamatnak: a skatulyák szerint gondolkodó közönség és kiadók nem találják meg ezeket a zenéket, zenészeket, így kerülnek ők perifériára. Ha valami nem illik bele az öntőformákba, az olyan, mintha nem létezne - pedig tudjuk, hogy nem így van.

A csoportban végzett munka célja többféle lehet:

- bemutatni, elemezni a műfaji határokat tágító, átlépő, integráló zenéket - akár régebbi korokra is visszatekintve.
- zenészeket, hozzáértőket megkérdezve felmérni, van-e átjárás a határon komoly- és könnyűzene között.
- vagy még elméletibb módon közelítve: megtalálni a "könnyűzene" és a "komolyzene" lehetséges kritériumait, műfaji határait
- egyéb, saját ötlet (talán az "utca emberének" megkérdezése kicsit lejárt lemez).

Nem szükséges feltétel, de kimondottan előny, ha zenei téren tájékozott emberek jelentkeznek, esetleg olyanok, akik maguk is játszanak valamilyen hangszeren. Még izgalmasabb lehet a csoport, ha ilyen értelemben "többfelől" jönnek a diákok.

Tevékenységek: a fentiek

Témavezető:
Tézli Péter

Csoportlétszám: 2-6 fő